

Javno zdravstvo u Mađarskoj - sadašnje stanje i budući planovi

Judit Paller

Sažetak

Populacija Mađarske u razmjeru sa sadašnjim teritorijem dostigla je vrhunac 80-tih sa brojem od 10,7 miliona, no taj broj se smanjio na otprilike 10 miliona. Smanjenje ispod 10 miliona očekuje se ove godine. U Mađarskoj do 1980.g. , natalitet je nadmašivao mortalitet, no taj trend se mijenja, pa od 1980-ih, broj novorođenih se smanjuje. Razlog je u tome što u usporedbi sa europskim trendovima, Mađarice prvo dijete rađaju kasnije.

Po sadašnjoj stopi rodnosti, Mađarice rađaju 1,3 dijete. Nizak natalitet utjecao je na demografske promjene; dugoročno mogao bi doprinijeti starenju, kao i smanjenju broja stanovnika, te povećanju socio-ekonomskih problema koji se temelje na nepovoljnom sastavu dobnih grupa. To znači da se broj stanovnika Mađarske smanjuje, a društvo sve više stari.

Od 2000.g., mortalitet pokazuje tendenciju pada. 2007.g. prosječni životni vijek muškaraca je bio 67,52g., a žena 75,34. Stopa smrtnosti je naročito visoka kada se radi o kroničnim nezaraznim bolestima; postotak smrtnosti kod kardiovaskularnih bolesti iznosi 50,6, a kod malignih tumora 24,6. Kardiovaskularne bolesti predstavljaju značajan individualni, kao i društveni teret, te negativno utječu ne samo na održljiv razvoj već i na međunarodnu konkurentnost mađarskog gospodarstva.

Nadalje, one imaju negativni utjecaj i na radnu sposobnost, kao i na kvalitetu ljudskih resursa, uključujući ekonomsko djelovanje na obitelj, zajednicu i cijelo društvo.

U Mađarskoj na visok postotak kardiovaskularnih i malignih bolesti utječu sljedeći faktori: genetski, društveni, kulturni, okoliš, te način života. Nacionalno i međunarodno iskustvo pokazuje da na visok postotak ovih bolesti utječu tzv. faktori rizika koji potječu od gore navedenih faktora. Ovi faktori rizika mogu se smanjiti unapređivanjem javnozdravstvenih aktivnosti, naime, faktori rizika u Mađarskoj su veći u usporedbi sa ostatkom Europe.

Vrlo je bitno provoditi istraživanja o stanju zdravlja stanovništva, ne samo zbog samog zdravlja stanovništva, već i zbog ulaganja, razvoja, financijske potpore, transporta, poljoprivrede te poreznih davanja.

Ključne riječi

Mađarska; stanje javnog zdravstva